

Megkezdődött a nemzetközi tudományos ülés

Tegnap, csütörtök délelőtt a Szegedi Tanárképző Főiskola dísztermében megkezdte munkáját az általános iskolai tanárképzés módszertani kérdéseiről négy napig tanácskozó nemzetközi tudományos ülés. Dr. Szendrői János, a főiskola igazgatója megnyitotta a konferenciát. Drien Károlynak, a szegedi főiskola tanszékvezető docensének az értelmi és érzelmi kultúra fejlesztésének problémáit a pedagógusképzésben című előadásával megkezdődött a plenáris ülés.

A tudományos ülészekre meghívott külföldi vendégek közül tegnap dr. Karel Galán, a prágai Károly Egyetem professzorának referátuma, dr. H. Lehmannnak a berlini Humboldt Egyetem tanszékvezető docensének, R. I. Chmeljuknak, az odesszai Pedagógiai Intézet docensének, valamint dr. Benno Kaisernak, a potsdami Neveléstudományi Intézet tudományos dolgozójának korreferátumai hangzottak el.

A továbbiakban az ülészek vendégei közül egyebek

között dr. G. Junghänel professzor, a potsdami Pedagógiai Főiskola rektora és dr. Walter Friedrich, a lipcsei Központi Ifjúságkutató Intézet igazgatója tart előadást. Az előadások szövege előre elkészült, a magyar és idegen nyelvűeket fordításban kapták meg a külföldi, illetve hazai résztvevők.

Érdeklőség, hogy a mostani ülészeknek, valamint a szegedi főiskola korábbi tudományos tanácskozásainak teljes anyaga hamarosan nyomtatásban is megjelenik.

Somogyi Károlyné felvétele

Az ülészek résztvevőinek egy csoportja. Elöl a külföldi vendégek.

Az új gazdaságirányítási rendszer közelségében ①

A vevőkre figyelnek

A Széchenyi tér sarkán levő kirakatban ott lehetett látni a szegedi kenderfeldolgozó ipar újfajta termékeit. Egyik sem kenderből készült, hanem műanyagból: polipropilénből és polietilénből. A járókelők megcsodálták:

— Ez magyar gyártmány? — kérdezték egymástól a nézők.

— Az. A Kenderfonó- és Szövőipari Vállalat termékei. Oda van írva a táblára — mondta egy szövőgyári munkás, aki a kirakat nézői között állt.

— Kár, hogy nem lehet kapni — szölt a viszontválasz.

Nyugágyvásznak, kötelek, zsákok, szőnyegek, táskák, női kalapok, különböző színű szettek és más használati dolgokat láthattunk ebben a kirakatban.

A vevőkre figyel a gyár. A vevőket ugyanis eddig „nem látták” a gyáriak. Ők csak termeltek, ez volt a kizárólagos feladatuk. Mindössze egy gondolat foglalkoztatta őket: hogyan alakul a termelés számlálka. A kereskedelmi ügyleteket, a vásárlókkal való kapcsolatot egy közbeiktatott szerv, a Textért intézte, és természetesen a külkereskedelmi vállalat.

A gyártmányfejlesztési osztály miniatűr üzem. Azt mondják, hogy ezt a kis mintázó üzemet már a mechanizmus szele „fújta” össze. Faragó László birodalma a gyártmányfejlesztéssel foglalkozik. Eredményesen.

— Őt szövőgépünk van — mondta Faragó László —, s így minden komplikált áru „kimintázásra” kerülhet.

A múltkor ott jártam, amikor külkereskedelmi szakemberek látogattak a gyártmányfejlesztésre. Az egyik férfi sokáig nézegette a polietilén fóliából készített hálószerű anyagot, majd kért egy darabot Faragó Lászlótól.

— Milyen célra? — kérdeztem akkor.

— Az USA-ban és Kanaadában van egy apró, szünyoghöz hasonló rovar, amely zavarja a kempingező embereket. Ezért kénytelenek a sátrak ablakait teljesen befedni, de így nem szellőzik a sátor belseje. Ez a háló megfelelné, majd ajánlani fogjuk.

Most Faragó László mondja: — A vevőkkel való kapcsolat megteremtésére a Hungarotex ma már bevonja a vállalat szakembereit is. Jelenleg éppen egy osztrák cégnek mintáznak műszaki szövetet. A vállalatunk főmunkása a napokban utazik hozzájuk tárgyalni és bemutatni termékeinket.

— Önöknek milyen kapcsolatok van a vásárlókkal? — Mi is folytatunk tárgyalásokat, amelynek a jellege elsősorban műszaki vonatkozású. Meghívunk bennünket és véleményét kérnek termékeink felhasználásának ottani lehetőségeiről.

Példát mond Faragó László. A gumigyárban eddig a hevedereknél őt réteget raktak a pamutvászonból. Most magas szilárdságú viszkóz műselyem kerül a hevederekbe, de csak három rétegben. A heveder azonos paraméterekkel rendelkezik.

A példák sokasága következik: a Palma gyárban gumimotorcsónakokat készítenek. Az alapszövetet külföldről vásárolják. Az újszegedi gyár jelentkezett a Palma üzem felé, hogy ők is gyártnak ilyen szövetet, s csak a fonalat kell külföldről behozni.

A kapcsolatok persze kétoldalúak. A fogyasztó is közelebb kerül a termékhez. Nemrégén járt a gyárban egy építőipari küldöttség. Olyan szakemberek voltak, akik a lakóházak redőnveit szerelik az új építkezéseknél. Ezeket a vászonredőnyöket jól ismerjük: különféle színekben

gyártják. De könnyen piszkolódik, gyakran kell mosni. A napfény hatására kifakul, csíkos lesz, s nem is olyan tartós.

A gyártmányfejlesztési osztályon arra kérték Faragó Lászlókat, hogy műanyagból készítsenek vászonredőnyöket.

Fél éve folyik a kísérletezés — mutatott az udvaron levő vászonredőnyökre Faragó László. — Napfény- és időjáráspróbák ezek, de kéthetenként szakítópórbákat is végzünk. Az eredmény jó.

Harc a vevőért. Új fogalom és új feladat ez egy termelő vállalat számára. Csak van ebben a harcban egy kis „becsúszó szerelés” is néha. A régi szervezés következménye. A Textért is „szaladozik” a vevő után az újszegediek termékeivel és néha keresztek egymást. Az egyébként nem rossz, ha többen is keresik a vevő „kegyeit”, de ebben az esetben az összhang nem ártana. Kell a koordinálás.

Felkerestem a vállalat vezérigazgatóját, Tóth Lászlót is. Elnézést kért, hogy kevés az ideje, mert éppen csomagol a bőröndjébe. Utazik. Úti cél: Svájc, Belgium, Hollandia és Anglia. Meglepődtem, amikor a bőrdőny fedelét kinyitotta. A legújabb termékek mintadarabjait csomagolta útipoggyászként a vezérigazgató. A Covema gépsor polietilén és polipropilén műanyagból készült produktumát viszi magával négy országba.

— Keressük a vevőt — mondta.

Ez is új dolog. Régebben nem voltak ilyen gondolatai egy vállalati igazgatónak. Nem is ösztökölte erre senki és semmi. Ők csak termeltek. Termékeik útját nem követték. Nem volt feladatuk. Most már ez is feladat lesz.

Gazdag István

Szocialista világhatalom

Ha ma azt mondjuk: „világhatalom” — két ország nevét társsítjuk a gondolathoz: a Szovjetuniót és az Egyesült Államokat. Magát a szót újként vinnék, pedig már Jókai használta — nyelvünk értelmező szótára épp tőle idézi a „világhatalom”-ra példamondatot. Csak hogy Jókai óta a jövő század regényéből — a jelen század valósága lett, s a megannyi megálmodott és nem is álmodott csoda úgy átgúrta a világot, hogy napjainkban bizony már nem csupán egyszerűen „nagy hatalmat”, hanem a szó szoros értelmében az egész világ sorsát — jó vagy rossz irányban — befolyásoló hatalmat jelöl a régi fogalom.

Ha ma azt mondjuk: „világhatalom” — olyan természetességgel társsítjuk a gondolathoz a Szovjetunió nevét, mintha legalábbis évszázados igazságról lenne szó, mintha alig ötven esztendeje nem fogott volna össze — 14 ország intervenciójában — a fél világ, hogy megakadályozza ennek az új hatalomnak a kibontakozását. Pedig talán nem is sejtette még, hogy annak az ínséggel, pusztulással viaskodó, háborúban és forradalomban született új államnak milyen jövője van. S ha ma azt mondjuk: „világhatalom”, és a Szovjetunióra gondolunk — abba beletartozik az is, hogy a hajdani tizenhárom intervenció hatalom ma nagykövetséget tart fenn Moszkvában, ahol időnként államférfiai vendégeskednek, mint ahogyan a szovjet vezető politikuskok is felkeresik az ő fővárosait.

Az intervenciótól a megkészt diplomáciai elismerésen át a szuperhatalom helyzetéig: roppant út az, amit a Szovjetunió fennállásának első fél évszázadában bejárta. S hadd személyesítsük meg itt az elvont földrajzi fogalmat, hiszen a szovjet emberek erőfeszítése, munkája, küzdelme tette azzá az országot, amivé lett. Naggyá és erőssé olyan korban, amikor a hatalom mércéje nem a kard vagy a kovás puská, hanem az atomfegyver és a rakéta, amely viszont elképzelhetetlen a legfejlettebb ipar és tudományos kutatás nélkül.

Világhatalom: ennek a státusnak vannak — gyakran a lényegre utaló — külsőségei. A „forró drót” például, amely Moszkvát a fontosabb hatalmak fővárosaival összeköti. A nyugati kancelláriák napi penzumá, amelynek alapkérdésére — „És mit szól ehhez a Szovjetunió?” — a Pravda vezércikkétől a Kremlszakértők jelentéseig a legváltozatosabb forrásokból

keresik a választ. Az évenként megváltozó és most újra esedékes — díszszemle a Vörös téren, ahol a katonai attasék lemérhetik, hogy a józan érvek mellett — szükség esetén — még egyéb is akad a Szovjetunió tarsolyában...

S itt érkezünk el ahhoz a pillanathoz, amikor különös nyomatékkal kell hangsúlyozni azt a jelzést, amely a Szovjetuniót alapvetően megkülönbözteti az Egyesült Államoktól azt tudniillik, hogy a Szovjetunió — szocialista világhatalom. Ez pedig nem kisebb dolgot jelent, mint azt, hogy az októberi forradalom születésként kialakult a nagyhatalomnak az az új típusa, amely senkit sem fenyeget, legkevésbé a kis népeket, s külpolitikájának lényege — a szocializmus elveiből következően — a béke, a békés egymás mellett élés ügyének szolgálata. Nemzetközi válságoktól terhes körunkban nem kell messzire menni a példákért, hogy emlékeztessünk arra: a Szovjetunió a legnehezebb pillanatokban, felelősségét átérezve, egész tekintélyt mindenkor latbavetette, hogy megakadályozza egy-egy konfliktus elmergesedését vagy éppen láncreakciószerű továbbterjedését. Ugyanakkor — szocialista elveihez híven — mindenütt kiáll a szabadságukat és függetlenségüket védelmező népek mellett, s cselekvő tá-

mogatóst nyújt harcukhoz a világ bármely pontján, Délkelet-Ázsiától a Közel-Keletig.

Szocialista világhatalom — ízeletjük az októberi forradalom századának új fogalmát. S nem játék csupán a szavakkal, ha nyomban ezt írjuk mellé: „a szocialista világ hatalma”. Mert a világrendszerre terebélyesedett szocializmusnak is biztos támasza a Szovjetunió katonai ereje és tekintélye a nemzetközi arénában.

Két ország nevét társsítjuk a gondolathoz, ha azt mondjuk „világhatalom”: a Szovjetuniót és az Egyesült Államokat. E két óriásban két eszméramlat, két világrendszert testesül meg. S ha most visszapillantunk fél évszázad történetére, nem nehéz a válasz, hogy a kettő közül melyik hozott nagyobb változásokat a fizikai és gazdasági béklyóitól szabaduló emberiség életében. A szocializmus — szép utópia-ból és kínokban született forradalomból — három kontinens: Európa, Ázsia, Latin-Amerika valósága lett. A politika nyelvén szólva: korunk meghatározó tényezője. S abban, hogy ezzel a ténnyel — ha kénytelen-kelletlen is — a szocializmus ellenfelei is számotvetnek, oroszlanrésze van az idén fennállásának második fél évszázadába lépő szocialista világhatalomnak: a Szovjetuniónak.

K. S.

Belkereskedelmi tudományos tanácskozás

A belkereskedelmi tudományos és felsőoktatási intézményei — a szovjet társszervezetek szakembereivel együtt — tudományos ülés rendeztek a Nagy Októberi Szocialista Forradalom félszázados jubileumának tiszteletére. A kétnapos tanácskozást szedán reggel Szurdi István miniszter nyitotta meg a KPVD Sz Jókai utcai székházában.

Az ünnepi megnyitó után a szovjet kereskedelmi vi-

szonyokról, a piacutatis és előrejelzés helyzetéről, lehetőségeiről J. Hrekin, a Szovjet Konjunktura- és Piacutató Intézet igazgatója tartott előadást. F. Metelszkij, a Szovjet Kereskedelmi és Közgazdasági Tudományos Intézet igazgatója az irányítás, a szervezés és az anyagi ösztönzés módszereit ismertette.

Az előadásokat több magyar közgazdász, tudományos kutató korreferátuma követte.

Szovjet hetek az áruházakban

Árubemutató Szegeden

Az Országos Áruházi Vállalat a Nagy Októberi Szocialista Forradalom fél évszázados évfordulója tiszteletére két budapesti és öt vidéki áruházban október 25-n november 7. között szovjet heteket rendez.

Az ünnepi heteket szedán az Otthon Áruházban nyílt reprezentatív kiállítás vezette be. A Csepel Áruházban, Tatabányán, Salgótarjánban, Veszprémben, Debrecenben és Szegeden

ugyancsak szedán nyitották meg a szovjet heteket a szovjet fogyasztási cikkek ünnepi árubemutatójával.

A szovjet hetek idején a kiállításokat rendező áruházakban „szovjet osztályok” is működnek, ahol a legkelendőbb szovjet cikkek — például Rakéta porszívó, Selga tranzisztors rádió, Szaratov hűtőszekrény, s újdonságként az 50 köbcen-timéteres Riga motorkerékpár — is kapható.

Új típusú kapcsolatok a szövetkezeti iparban

A gazdaságirányítás új módszereit sok vonatkozásban érinti a szövetkezeti ipar is. A kisipari szövetkezetek új gazdálkodási módszereiről és az ennek megfelelő újszerű kapcsolatok kialakításáról Kelenhegyi Emil, az OKISZ elnökhelyettese a Magyar Távirati Iroda munkatársának a következő tájékoztatást adta:

— A szövetkezeti iparban is alapvető változás, hogy néhány eddig központilag szabályozott és a termékgazdálkodással összefüggő döntés a szövetkezetek hatáskörébe kerül. A jogszabályok adta keretek között a szövetkezetek a jövőben maguk dönthetnek a foglal-

koztatott létszámról, a műszaki fejlesztésről és a beruházásokról. A szövetkezetek maguk választják meg kereskedelmi partnereiket és eldönthetik, hogy termékeiket közvetlenül a felhasználóknak, belföldi kereskedelmi vállalatoknak adják át, esetleg saját mintaboltjaikban hozzák forgalomba, vagy az előírt szabályozások szerint külföldön értékesítik.

Annak érdekében, hogy a termékgazdálkodás új rendjében a kisipari szövetkezeteket sajátos helyzetük —

a széttagoltság, a kisebb sorozatú termelés, a széles áruösszetétel és más tényezők — miatt ne érjék hátránnyok, az OKISZ vezetősége célszerűnek tartja a termékek értékesítését előmozdító közös vállalkozások létrehozását.

— Amennyiben az egyszerűbb társulási formák nem elégítik ki a közös vállalkozással szemben támasztott igényeket, az érdekelt szövetkezetek társulást, egyesülést is létrehozhatnak.

— Az OKISZ alapíthat szövetkezeti vállalatokat is. Lehetőség van arra is, hogy egy vagy több szövetkezet állami vállalatokkal, vagy más szövetkezeti szervekkel alapítson társulásokat.